YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kuudes jaosto)

24 päivänä lokakuuta 1996 *

Asiassa C-217/94,

jonka Commissione tributaria di primo grado di Bolzano (Italia) on saattanut EY:n perustamissopimuksen 177 artiklan nojalla yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi saadakseen tässä kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevassa asiassa

Eismann Alto Adige Srl

vastaan

Ufficio IVA di Bolzano,

ennakkoratkaisun jäsenvaltioiden liikevaihtoverolainsäädännön yhdenmukaistamisesta — yhteinen arvonlisäverojärjestelmä: yhdenmukainen määräytymisperuste 17 päivänä toukokuuta 1977 annetun kuudennen neuvoston direktiivin 77/388/ETY (EYVL L 145, s. 1) 22 artiklan 8 kohdan tulkinnasta, sellaisena kuin artikla on muutettuna yhteisen arvonlisäverojärjestelmän täydentämisestä ja direktiivin 77/388/ETY muuttamisesta verotuksellisten rajojen poistamiseksi 16 päivänä joulukuuta 1991 annetulla neuvoston direktiivillä 91/680/ETY (EYVL L 376, s. 1) kyseiseen direktiivin lisätyllä 28 h artiklalla,

* Oikeudenkäyntikieli: italia.

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (kuudes jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja G. F. Mancini sekä tuomarit C. N. Kakouris ja G. Hirsch (esittelevä tuomari),

julkisasiamies: M. B. Elmer,
kirjaaja: apulaiskirjaaja H. von Holstein,

ottaen huomioon kirjalliset huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

— Eismann Alto Adige Srl, edustajanaan asianajaja Francesco Cimmino, Milano,

— Italian hallitus, asiamiehenään ulkoasiainministeriön diplomaattisten riita-asioiden osaston osastopäällikkö, professori Umberto Leanza, avustajanaan valtionasiamies Maurizio Fiorilli,

— Portugalin hallitus, asiamiehinään Euroopan yhteisöihin liittyvistä asioista vastaavan keskusviraston oikeudellisen osaston osastopäällikkö Luís Fernandes ja saman osaston virkamies Angelo Cortesão de Seiça Neves,

— Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehenään oikeudellisen yksikön virkamies Enrico Traversa,

ottaen huomioon suullista käsittelyä varten laaditun kertomuksen,

kuultuaan osapuolten esittämät suulliset huomautukset 14.3.1996 pidetyssä istunnossa,

kuultuaan julkisasiamiehen 2.5.1996 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Commissione tributaria di primo grado di Bolzano on esittänyt yhteisöjen tuomioistuimelle 12.7.1994 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 27.7.1994, EY:n perustamissopimuksen 177 artiklan nojalla ennakkoratkaisukysymyksen jäsenvaltioiden liikevaihtoverolainsäädännön yhdenmukaistamisesta — yhteinen arvonlisäverojärjestelmä: yhdenmukainen määräytymisperuste 17 päivänä toukokuuta 1977 annetun kuudennen neuvoston direktiivin 77/388/ETY (EYVL L 145, s. 1, jäljempänä kuudes direktiivi) 22 artiklan 8 kohdan tulkinnasta, sellaisena kuin artikla on muutettuna yhteisen arvonlisäverojärjestelmän täydentämisestä ja direktiivin 77/388/ETY muuttamisesta verotuksellisten rajojen poistamiseksi 16 päivänä joulukuuta 1991 annetulla neuvoston direktiivillä 91/680/ETY (EYVL L 376, s. 1) kyseiseen direktiivin lisätyllä 28 h artiklalla.

2 Nämä kysymykset on esitetty käsiteltäessä kannetta, jonka Eismann Alto Adige Srl (jäljempänä Eismann), kotipaikka Laives (Italia), on nostanut Ufficio IVA di Bolzanoa (Bolzanon arvonlisäverovirasto) vastaan siitä syystä, että tämä oli määrännyt Eismannin maksettavaksi sakkoja sen johdosta, että Eismann oli kuljettanut tavaroita Italian valtion alueella noudattamatta tiettyjä Italian lainsäädännössä asetettuja muodollisuuksia.

3 Näitä muodollisuuksia koskevan, 6.10.1978 annetun presidentin asetuksen nro 627 (jäljempänä presidentin asetus) 1 ja 2 pykälän nojalla kaikkien Italiassa kuljetettavien tavaroiden saatteena on kuljetuksen aikana oltava kuljetusasiakirja verotarkastusten helpottamiseksi.

4 Sen seurauksena, että direktiivillä 91/680/ETY poistettiin verotukselliset rajat jäsenvaltioiden väliltä 1.1.1993 alkaen, Italian valtiovarainministeriö täsmensi 5.1.1993 annetussa soveltamisohjeessa, että velvollisuus antaa presidentin asetuksessa tarkoitettu kuljetusasiakirja ei koske jäsenvaltioiden välisen kaupan kohteena olevia tavaroita vaan ainoastaan valtion sisäisiä kuljetuksia ja kolmansien maiden kanssa käytävää kauppaa.

5 Direktiivin 91/680/ETY 1 artiklan 22 kohdalla lisättiin kuudenteen direktiiviin XVI a osasto, jonka otsikko on "Jäsenvaltioiden välisen kaupan verotuksen siirtymäjärjestelmä" ja joka sisältää 28 a—28 m artiklan.

6 Direktiivin 28 h artiklassa, luettuna yhdessä 28 l artiklan kanssa, säädetään, että kuudennen direktiivin 22 artikla korvataan 1.1.1993 alkavan siirtymäjärjestelmän voimassaoloajaksi uudella säännöksellä, jota sovelletaan siihen saakka kunnes lopullinen järjestelmä tulee voimaan.

7 Direktiivin 22 artiklan 1—7 kohdassa, sellaisina kuin ne ovat voimassa siirtymäkauden aikana, asetetaan veromaksuvelvollisille tiettyjä muodollisuuksia koskevia velvoitteita, kuten velvollisuus tehdä ilmoituksia ja antaa yhteenvetoilmoituksia. Direktiivin 22 artiklan 8 kohdassa säädetään lisäksi seuraavaa:

"8. Jäsenvaltiot voivat säätää muista veron kannon oikean toimittamisen varmistamiseksi ja veropetosten estämiseksi välttämättöminä pitämistään velvoitteista, jollei verovelvollisten suorittamien jäsenvaltioiden sisäisten ja jäsenvaltioiden välisten liiketoimien yhdenvertaisen kohtelun noudattamisesta muuta johdu, ja jos nämä

velvoitteet eivät aiheuta rajanylitykseen liittyviä muodollisuuksia jäsenvaltioiden välisessä kaupassa."

8 Eismann harjoittaa elintarvikkeiden kotimyyntiä kuluttajille. Tähän se käyttää myyjiä, jotka kiertävät yksityisten potentiaalisten kuluttajien luona kuorma-autoilla, joiden lastina on myytäväksi tarkoitettuja tavaroita.

9 Tekemiensä tarkastusten perusteella Ufficio IVA di Bolzano antoi Eismannille tiedoksi päätöksiä, joilla Eismannille määrättiin sakkoja siitä, että se ei ollut laatinut kuljetusasiakirjoja Italian alueella kuljetettaville tavaroille tai oli laatinut ne epätarkasti.

10 Eismann nosti tämän jälkeen Commissione tributaria di primo grado di Bolzanossa useita kanteita näiden sakkojen kumoamiseksi. Näiden kanteiden tueksi se väitti muun muassa, että velvollisuus antaa kuljetusasiakirjoja valtion sisällä kuljetettaville tavaroille oli ristiriidassa jäsenvaltioiden välisten verotuksellisten rajojen poistamista koskevien yhteisön oikeussääntöjen kanssa ja erityisesti kuudennen direktiivin 22 artiklan 8 kohdan kanssa, sellaisena kuin se voimassa siirtymäkauden aikana.

11 Commissione tributaria di primo grado di Bolzano katsoi, että riita-asian ratkaisu riippuu tämän säännöksen tulkinnasta, ja se päätti lykätä ratkaisun antamista asiassa ja pyytää yhteisöjen tuomioistuimelta ennakkoratkaisua seuraavaan kysymykseen:

"Loukataanko sillä, että Italia 1.1.1993 alkaen soveltaa presidentin asetuksen nro 627 säännöksiä ainoastaan valtion sisäisiin liiketoimiin mutta ei jäsenvaltioiden välisiin liiketoimiin, yhdenvertaisen kohtelun periaatetta, sellaisena kuin tämä ilmenee 17.5.1977 annetun kuudennen direktiivin 22 artiklan 8 kohdasta, sellaisena kuin kyseinen kohta on muutettuna?"

Ennakkoratkaisukysymyksen tutkittavaksi ottaminen

12 Italian hallitus väittää, että ennakkoratkaisukysymys on jätettävä tutkimatta, koska se on ilmeisen merkityksetön kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian ratkaisun kannalta. Eismann on nimittäin väittänyt harjoittavansa vähittäismyyntiä eikä liikkuvaa kauppaa. Presidentin asetuksen 4 pykälän mukaan vähittäiskaupalla myytäville tavaroille ei tarvitse antaa kuljetusasiakirjaa.

13 Tätä väitettä ei voida hyväksyä.

14 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan yksinomaan kansallisen tuomioistuimen, jossa asia on vireillä ja joka vastaa annettavasta ratkaisusta, tehtävänä on kunkin asian erityispiirteiden perusteella harkita, onko ennakkoratkaisu tarpeen asian ratkaisemiseksi ja onko sen yhteisön tuomioistuimelle esittämillä kysymyksillä merkitystä asian kannalta (ks. mm. asia C-387/93, Banchero, tuomio 14.12.1995, Kok. 1995, s. I-4663, 15 kohta). Nyt käsiteltävänä olevassa asiassa asiakirja-aineistosta ilmenee, että sekä kansallinen tuomioistuin että Ufficio IVA di Bolzano ovat katsoneet, että Eismannilla oli presidentin asetuksen nojalla velvollisuus laatia kuljetusasiakirjoja, ja tämän säädöksen tulkitseminen kuuluu kansalliselle tuomioistuimelle. Ennakkoratkaisukysymys on näin ollen otettava tutkittavaksi.

Vastaus ennakkoratkaisukysymykseen

15 Kansallinen tuomioistuin kysyy lähinnä, onko kuudennen direktiivin 22 artiklan 8 kohdassa, sellaisena kuin se on voimassa siirtymäkautena, säädettyä yhdenvertaisen kohtelun periaatetta tulkittava siten, että kansallinen sääntö, jonka mukaan yksinomaan kyseisen jäsenvaltion sisällä kuljetettaville tavaroille on annettava

kuljetusasiakirja, on ristiriidassa kyseisen periaatteen kanssa, kun tämä vaatimus ei koske jäsenvaltioiden välistä kauppaa.

16 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan yhteisön oikeuden säännöksen tai määräyksen tulkitsemisessa on otettava huomioon paitsi sen sanamuoto myös asiayhteys ja sillä oikeussäännöllä tavoitellut päämäärät, jonka osa säännös tai määräys on (ks. asia C-30/93, AC-ATEL Electronics Vertriebs, tuomio 2.6.1994, Kok. 1994, s. I-2305, 21 kohta).

17 Kuudennen direktiivin 22 artiklan 8 kohdan asiayhteyden ja päämäärän osalta on todettava, että tämä säännös on osa kuudennen direktiivin XVI a osastoa, joka lisättiin siihen direktiivillä 91/680/ETY. Tämän jäsenvaltioiden välisen kaupan verotuksen siirtymäjärjestelmää koskevan osaston säännöksillä on kuitenkin pääasiallisesti tarkoitettu säännellä jäsenvaltioiden välistä kauppaa eikä yksittäisen jäsenvaltion sisäisiä liiketoimia.

18 Kuten julkisasiamies on korostanut ratkaisuehdotuksensa 34 kohdassa, direktiivin 91/680/ETY kolmesta ensimmäisestä perustelukappaleesta ilmenee, että direktiivin pääasiallisena tarkoituksena on sisämarkkinoiden toteuttaminen, verotuksellisten rajojen poistaminen jäsenvaltioiden väliltä ja jäsenvaltioiden välisten liiketoimien verotuksellisten tarkastusten lakkauttaminen sisäisillä rajoilla. Kyseisen direktiivin päämääränä ei sitä vastoin ole yksinomaan jäsenvaltioiden sisäisiin liiketoimiin liittyvien muodollisuuksien yhdenmukaistaminen tai yksinkertaistaminen.

19 On todettava, että yhteisön lainsäätäjä ei ole tähän mennessä täydellisesti ja tyhjentävästi yhdenmukaistanut niitä muodollisuuksia, joita jäsenvaltiot voivat edellyttää sisäisiltä liiketoimilta veron kannon oikean toimittamisen varmistamiseksi ja veropetosten estämiseksi.

20 Näin ollen kuudennen direktiivin 22 artiklan 8 kohta, sellaisena kuin se on voimassa siirtymäkauden aikana, koskee ainoastaan jäsenvaltioiden välisiä liiketoimia siten, että jäsenvaltiot velvoitetaan kohtelemaan näitä liiketoimia samalla tavalla kuin sisäisiä liiketoimia. Se, että jäsenvaltio soveltaa kyseisen valtion sisäisiin liiketoimiin ankarampia muodollisuuksia kuin jäsenvaltioiden väliseen kauppaan, ei siten ole ristiriidassa kyseisen säännöksen kanssa.

21 Tämän tulkinnan oikeellisuuden vahvistaa yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytäntö, jonka mukaan perustamissopimuksen kanssa ristiriidassa ei ole se, että jäsenvaltio määrää kotimaisille tuotteille korkeampia maksuja kuin maahan tuoduille tuotteille, eikä se, että yhdenmukaistamatta olevan lainsäädännön erityispiirteistä aiheutuu tämän tapaisia eroavaisuuksia jäsenvaltioiden toimivaltaan kuuluvilla aloilla (ks. asia 86/78, Peureux, tuomio 13.3.1979, Kok. 1979, s. 897, 32 kohta).

22 Kansalliselle tuomioistuimelle on näin ollen vastattava, että kuudennen direktiivin 22 artiklan 8 kohtaa, sellaisena kuin se on voimassa siirtymäkautena, on tulkittava siten, että kansallinen sääntö, jonka mukaan yksinomaan kyseisen jäsenvaltion sisällä kuljetettavien tavaroiden saatteena on oltava kuljetusasiakirja, ei ole ristiriidassa kyseisen säännöksen kanssa.

Oikeudenkäyntikulut

23 Yhteisöjen tuomioistuimelle huomautuksensa esittäneille Italian ja Portugalin hallituksille ja Euroopan yhteisöjen komissiolle aiheutuneita oikeudenkäyntikuluja ei voida määrätä korvattaviksi. Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (kuudes jaosto)

on ratkaissut Commissione tributaria di primo grado di Bolzanon 12.7.1994 tekemällään päätöksellä esittämän kysymyksen seuraavasti:

Jäsenvaltioiden liikevaihtoverolainsäädännön yhdenmukaistamisesta — yhteinen arvonlisäverojärjestelmä: yhdenmukainen määräytymisperuste 17 päivänä toukokuuta 1977 annetun kuudennen neuvoston direktiivin 77/388/ETY 22 artiklan 8 kohtaa, sellaisena kuin se on muutettuna yhteisen arvonlisäverojärjestelmän täydentämisestä ja direktiivin 77/388/ETY muuttamisesta verotuksellisten rajojen poistamiseksi 16 päivänä joulukuuta 1991 annetulla neuvoston direktiivillä 91/680/ETY kyseiseen direktiiviin lisätyllä 28 h artiklalla, on tulkittava siten, että kansallinen sääntö, jonka mukaan yksinomaan kyseisen jäsenvaltion sisällä kuljetettavien tavaroiden saatteena on oltava kuljetusasiakirja, ei ole ristiriidassa kyseisen säännöksen kanssa.

Mancini Kakouris Hirsch

Julistettiin Luxemburgissa 24 päivänä lokakuuta 1996.

R. Grass

kirjaaja

G. F. Mancini

kuudennen jaoston puheenjohtaja